

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานสงเคราะห์เด็กชาย โดยจะทำการศึกษาสภาพแวดล้อมในสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งจะพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและภายนอกอาคาร รวมถึงพฤติกรรมและกิจกรรมการใช้พื้นที่ต่างๆของเด็กในสถานสงเคราะห์ จากนั้นใช้วิธีการประเมินอาคารภายหลังการเข้าครอบครองพื้นที่ (POE) เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของผู้ใช้สถานที่ดังกล่าว ผลที่ได้จากการศึกษานี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในสถานสงเคราะห์เด็กชายได้

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสำรวจ ถ่ายภาพ จดบันทึกสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ ในสถานสงเคราะห์ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง คือ สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด จ. นนทบุรี สถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมหาราช จ. ปทุมธานี และสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ จ. กรุงเทพมหานคร โดยทำการแจกแบบสอบถามให้แก่เด็กที่พักอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์นั้น ซึ่งจะแยกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือช่วงอายุ 7 – 12 ปี และช่วงอายุ 13 – 18 ปี รวมทั้งหมด 232 คน และแบบสอบถามสำหรับพ่อบ้าน แม่บ้านผู้ดูแลเด็กแต่ละอาคาร ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนั้น จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยใช้โปรแกรม SPSS เป็นเครื่องมือในการหาค่าสถิติ ความสัมพันธ์ของตัวแปร และระดับความพึงพอใจ

ในการศึกษาพบว่า สถานสงเคราะห์ที่มีขนาดใหญ่เกินไป จะทำให้อาคารและพื้นที่แต่ละส่วนอยู่ห่างกัน ไม่มีการเชื่อมต่อที่ดีระหว่างพื้นที่แต่ละส่วน อีกทั้งระยะทางการสัญจรค่อนข้างไกล ไม่สะดวกในการเข้าถึงพื้นที่และอาคาร เนื่องจากการสัญจรหลักเป็นการเดิน และพื้นที่ที่กว้างเกินไป จะทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ขาดการจัดพื้นที่ใช้สอยที่ชัดเจน จึงเกิดพื้นที่ว่างเปล่าที่ไม่เกิดกิจกรรมการใช้สอยพื้นที่นั้น การจัดกลุ่มของอาคารและพื้นที่ ในส่วนของพื้นที่ที่เด็กทั้งหมดต้องเข้าร่วม

กันในการทำกิจกรรม เช่น อาคารโรงอาหาร สนามกีฬา ลานกิจกรรม เป็นต้น ควรจะพื้นที่ที่เด็กสามารถเข้าถึงได้สะดวก ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณพื้นที่ใดของสถานสงเคราะห์ก็ตาม ส่วนของอาคารนอน ซึ่งเป็นเสมือนบ้าน ซึ่งเด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้ ภายในบ้านต้องมีพื้นที่พักผ่อนสำหรับเด็ก อาคารควรเข้า-ออกได้สะดวก สามารถเชื่อมต่อสู่พื้นที่ต่างๆในสถานสงเคราะห์ได้ง่ายเช่นกัน ในส่วนของห้องน้ำ ควรแยกออกจากอาคารนอน เพราะต้องการการระบายอากาศที่ดี แสงแดดส่องทั่วถึง แต่ต้องมีทางเชื่อมที่มีหลังคา สามารถเข้าถึงได้สะดวก ทั้งจากอาคารนอนและพื้นที่อื่นๆ ในส่วนของพื้นที่ภายนอกอาคาร ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่พักผ่อน ลานกิจกรรม สนามเด็กเล่น หรือสนามกีฬา พื้นที่ควรมีขอบเขตของพื้นที่ และอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น พื้นที่พักผ่อน ควรมีโต๊ะ เก้าอี้ เพื่อให้เด็กได้นั่งเล่น หรือทำกิจกรรม เช่นเดียวกับสนามกีฬา รูปแบบของสนามต้องชัดเจน และต้องมีอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเล่นกีฬาด้วย

นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กชายทั้งสองช่วงอายุ คือ 7 – 12 ปี และ 13 – 18 ปี มีความต้องการความเป็นส่วนตัว ต้องการพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว เช่น มีตู้เก็บของใช้ส่วนตัว เติงนอน โต๊ะอ่านหนังสือ เป็นต้น เด็กจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อบ้าน แม่บ้าน และเจ้าหน้าที่ รวมทั้งในความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันเอง จึงไม่พบว่ามีปัญหาในเรื่องการอยู่ร่วมกัน การใช้พื้นที่ห้องนอนรวม และห้องน้ำรวม แต่จะพบว่าพื้นที่เหล่านี้มีขนาดที่คับแคบเกินไป พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของผู้ใช้ ไม่ว่าจะเป็นห้องนอน ห้องน้ำ พื้นที่พักผ่อนภายในอาคาร เป็นต้น ส่วนในเรื่องสภาพแวดล้อมทางกายภาพอื่นๆ เด็กมีความพึงพอใจในระดับหนึ่ง ไม่จะเป็นเรื่องแสงสว่าง การระบายอากาศ ความเย็นสบาย ในพื้นที่แต่ละส่วน รวมทั้งทัศนียภาพภายในสถานสงเคราะห์ ในด้านความต้องการต่างๆของเด็ก พบว่า สนามกีฬา และสนามเด็กเล่นจะเป็นพื้นที่ที่เด็กใช้ในยามว่าง เด็กให้ความสนใจการเล่นกีฬา ทั้งเพื่อการออกกำลังกายและพักผ่อนในยามว่าง รวมทั้งการพูดคุยเล่นกับเพื่อนด้วย ฟุตบอลเป็นกีฬาที่เด็กให้ความสนใจมากที่สุด ส่วนเครื่องเรือนนั้น ตู้เก็บของใช้ส่วนตัว เป็นสิ่งที่เด็กต้องการมากที่สุด และพื้นที่ที่เด็กต้องการเพิ่มเติม คือห้องกิจกรรม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กจะใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

จากผลของการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า แนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานสงเคราะห์เด็กชาย ต้องคำนึงถึงการเจริญเติบโต การพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ และความต้องการของเด็ก ซึ่งจะมีผลต่อความรู้สึกพึงพอใจต่อการอยู่อาศัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาเสนอแนะแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานสงเคราะห์เด็กชาย โดยกำหนดพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ABSTRACT

TE 147176

This the objective of thesis is to study of a guideline for physical environmental design in home for boys by studying the existing physical environment and surrounding from both indoors and outdoors. This is also considered the activities of children in different areas. After that it will use Post-occupancy Evaluation (POE) for user satisfaction. The finding of thesis will be use for proper physical environmental design in home for boys.

The collection of this study was relative literature, photograph, recording, observing, or even interviewing from three case study, those are 1. Pakkred Home for Boys, Nontaburi / 2. Maharach Home for Boys, Pathumtani / 3. Mahamek Home for Boys, Bangkok. The questionnaires were distributed to two groups in different ages, 7 – 12 years old and 13 – 18 years old. The total is 232 respondents. And another questionnaires for those housekeepers from each building. The data from research will be processed under SPSS program to find the statistical results, correlate of variable, and satisfactory level.

The study resulted that most welfare institution is oversized that makes each area far distance and poor connections. Moreover the traveling distance is quite far so it discomforts the area and building access. Due to main traveling is by walk, oversized area is difficult to control and manage. And lack of area identity will turn to be idle area. Grouping buildings and areas, all children areas must be joined such as canteen, sport field, playground, ect. These areas should be accessible and comfortable, from anywhere of welfare institution area. For sleeping place, like home, that children spend

most of the time here should have recreation area. And building should be easily enter and exit, which also connects to other area. For bathroom, should be separated from sleeping place as good ventilation and sunlight. Somehow, the joint must be covered and accessible, from sleeping place and other outside areas such as recreation area, activity area, playground and sport filed. Area must have clear boundary and supportive tools to create activities such as table, chair, so games and activities will be driven. Also sport filed, that must be clear allocated and has supportive equipment to motivate the games and sport.

Moreover, Children ages 7 – 12 years old and 13 – 18 years old, need privacy. So private room must be prepared such as personal cabinet, bed, study table. Children will have good relation with those housekeeper or other officer and among their own group. So using common area, bedroom and bathroom together is not the problem, yet, to small area is. These areas are quite congested either bedroom or bathroom or even recreation area. Other physical environment is quite satisfactory such as light, ventilation, coolness and nice scenery. We further found out that children need sport filed and playground those they can pay attention during free time for their exercising and relaxing. Football is the most interesting sport for them whereas personal cabinet is what they most want. The extra area they need is activity room which they can spend their free time to want activity they are interested.

The research found out that a guideline for physical environmental design in home for boys, should concern the child growth development such as physical growing, mental development either emotion and mind and children need. These factors effect the living satisfaction. This thesis is to present the physical environmental design in home for boys in the Bangkok and suburban.